

SCENARIUSZ ZAAWANSOWANEGO E-MATERIAŁU

1. Metryczka materiału

Tytuł materiału	Wirtualna Anatomia Komputera: Montaż, Połączenia i Działanie
Numer materiału	II.16
Autorzy scenariusza	Marzena Krzysztoń, Monika Skucińska, Michał Szymczak
Weryfikacja WCAG	Zespół ekspertów ds. WCAG (Dominika Gaponiuk, Agnieszka Brodowska, Urszula Grygier, Łukasz Mroziński)
Weryfikacja założeń techniczno-informatycznych	Zespół informatyków ds. integrowania e-materiałów pod względem technologicznym (Paweł, Tomaszek, Katarzyna Gagan, Anna Magdziarz-Tomaszek, Grzegorz Kuszczak)
Weryfikacja językowa	Alicja Berbeka
Rodzaj multimedium	wirtualne laboratorium
Wykorzystanie AR lub VR AR - rozszerzona rzeczywistość VR - wirtualna rzeczywistość	☐ standardowa 2D lub 3D ☐ AR VR
Etap(y) edukacyjny(e), dla których przeznaczony jest materiał	II etap: SP IV-VIII III etap: Liceum / technikum zakres podstawowy
Przedmiot(y), do nauki których przeznaczony jest materiał	informatyka

2. Opis materiału

Skrócony opis materiału (abstrakt)
<p>Uczeń będzie miał możliwość poznania wnętrza komputera, zrozumienia jego budowy oraz funkcji poszczególnych komponentów (np. RAM, CPU cache, rejestry procesora).</p> <p>W pierwszej części użytkownik zamontuje na płycie głównej elementy zestawu komputerowego (pamięci, procesor, karty rozszerzeń). Druga część obejmie podłączanie urządzeń wejścia/wyjścia w środowisku VR. W trzeciej części użytkownik uruchomi komputer i będzie mógł obserwować przepływ danych oraz sterowanie w trakcie pracy programu, a także poznać podstawy działania komputera kwantowego.</p>

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Cel ogólny materiału

Celem materiału jest rozwijanie umiejętności posługiwania się komputerem i urządzeniami cyfrowymi poprzez zrozumienie zasad ich działania oraz procesów obliczeniowych i programowania. Materiał zaznajomi uczniów z najnowszymi technologiami, w tym komputerem kwantowym. W przestrzeni wirtualnej uczniowie będą mogli samodzielnie składać komputer, podłączać urządzenia zewnętrzne oraz obserwować przepływ danych. Dzięki temu poznają poszczególne elementy komputera i nauczą się ich właściwego montażu oraz identyfikacji portów i gniazd.

Cele z podstawy programowej kształcenia ogólnego możliwe do realizacji za pomocą materiału

Informatyka (szkoła podstawowa)

Klasa IV-VI

Uczeń:

- opisuje funkcje podstawowych elementów komputera i urządzeń zewnętrznych oraz: korzysta z urządzeń do nagrywania obrazów, dźwięków i filmów, w tym urządzeń mobilnych, wykorzystuje komputer lub inne urządzenie cyfrowe do gromadzenia, porządkowania i selekcjonowania własnych zasobów;
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z informatyką i technologią;

Klasa VII-VIII

Uczeń:

- rozwija umiejętności korzystania z różnych urządzeń do tworzenia elektronicznych wersji tekstów, obrazów, dźwięków, filmów i animacji;
- poprawnie posługuje się terminologią związaną z informatyką i technologią.

Liceum Ogólnokształcące/Technikum (zakres podstawowy)

Uczeń:

- zapoznaje się z możliwościami nowych urządzeń cyfrowych i towarzyszącego im oprogramowania;
- objaśnia funkcje innych niż komputer urządzeń cyfrowych i korzysta z ich możliwości;

3. Charakterystyka materiału

Opis zawartości merytorycznej materiału

Materiał składa się z trzech głównych sekcji, każda z nich dostępna na różnych poziomach trudności (junior, senior, master), co pozwala na dostosowanie treści do wieku i zaawansowania ucznia.

Opis sekcji

- **Budowa wewnętrzna komputera** – Uczeń złoży komputer rozpoczynając od płyty głównej, wybierając odpowiednie komponenty, takie jak procesory, pamięci czy karty rozszerzeń. Sekcja zawiera szczegółowy tutorial dotyczący doboru komponentów w

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

zależności od zastosowań komputera oraz różnic pomiędzy różnymi typami płyt głównych. Na poziomie „master” uczniowie zapoznają się również z podstawami działania komputera kwantowego.

- **Współpraca z urządzeniami we/wy** – Uczeń dopasuje różne urządzenia zewnętrzne, takie jak klawiatury, monitory czy myszki, do odpowiednich gniazd i portów komputera. Dostępny jest wstępny tutorial wyjaśniający różne typy złączy. Uczeń otrzyma informację zwrotną w przypadku błędów, wraz z wyjaśnieniem konsekwencji niewłaściwego podłączenia.
- **Działanie komputera – symulacja działania** – Sekcja pozwala na uruchomienie programu, np. obliczającego sumę, aby zobrazować procesy w klasycznym komputerze oraz w komputerze kwantowym.

Kluczowe wymagania merytoryczne i dydaktyczne dla Wykonawcy materiału, które muszą zostać uwzględnione

Wiedza i aktualność technologii: Wykonawca musi dysponować wiedzą o najnowszych standardach sprzętowych i rozwiązaniach technologicznych, aby materiał był zgodny z obecnymi trendami w budowie komputerów.

Zakres elementów wewnętrznych komputera: W materiale powinny się znaleźć takie komponenty jak:

- **płyta główna** – różne rodzaje socketów i portów do podłączania podzespołów;
- **procesory i pamięci RAM** – co najmniej dwa typy;
- **radiatory i wentylatory** – komponenty chłodzące dla lepszego zrozumienia mechanizmów temperatury w komputerze;
- **karty rozszerzeń** – w tym karta graficzna;
- **dyski twarde** – z interfejsami SATA i M.2;
- **zasilacze** – możliwość doboru zasilacza do komponentów zestawu.

Złącza urządzeń zewnętrznych: wymagane są porty USB (różne typy), HDMI, DisplayPort, RJ45, audio jack, S/PDIF, anteny Wi-Fi, a także przyciski BIOS i USB Flashback.

Dostosowanie do grupy docelowej: treści powinny być dostosowane do grupy odbiorców wskazanej w metryczce materiału.

Interaktywność materiału: materiał musi być w pełni interaktywny i odzwierciedlać realne komponenty, umożliwiając uczniom praktyczne poznanie podzespołów oraz ich funkcji.

Informacja zwrotna: wymagana jest szeroka informacja zwrotna – każdy błąd powinien być szczegółowo omówiony, z wyjaśnieniem konsekwencji i poprawnych kroków.

Ćwiczenia praktyczne: materiał musi uwzględniać krótkie zadania praktyczne, pozwalające uczniom na weryfikację ich umiejętności i wiedzy w czasie rzeczywistym.

Uwzględnienie potrzeb uczniów: treści muszą być dostosowane do uczniów na różnych poziomach umiejętności, w tym dla osób z indywidualnymi potrzebami edukacyjnymi.

Motywacja uczniów: wykonawca powinien zadbać o motywację uczniów poprzez atrakcyjną prezentację materiału i praktyczne zastosowanie wiedzy.

Personalizacja przez nauczyciela: materiał powinien umożliwiać nauczycielom personalizację, np. wybór poziomu trudności i podzespołów.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Opis struktury materiału

Po uruchomieniu e-materiału uczniowie mają możliwość wyboru jednej z trzech sekcji, niezależnych od siebie i dostosowanych do poziomu zaawansowania. Każda sekcja zawiera ćwiczenia praktyczne, które uczą budowy komputera, zasad montażu oraz podłączania urządzeń zewnętrznych. W aplikacji dostępne są różne typy płyt głównych oraz komponenty, które można wybierać i dopasowywać.

- **Budowa wewnętrzna komputera:** Uczniowie wybierają i montują różne podzespoły, takie jak procesory, pamięci RAM, dyski HDD/SSD, karty graficzne, karty rozszerzeń oraz systemy chłodzenia. Uczeń powinien mieć do dyspozycji instrukcję obsługi komponentów, które ma zamontować (np. płyty głównej i w niej sprawdzać kompatybilność urządzeń - typu jaki ram, do których gniazd ram podłączyć). Każda decyzja jest opatrzona informacją zwrotną z wyjaśnieniem ewentualnych konsekwencji błędów i podpowiedzią naprowadzającą. Przykładowo, jeśli uczeń wybierze zbyt małą obudowę, system wskaże, dlaczego płyta główna się nie mieści i jaką obudowę należy wybrać.
- **Podłączanie urządzeń zewnętrznych:** Widoczna jest tylna ściana obudowy komputera stacjonarnego lub laptopa (do wyboru), gdzie uczniowie dopasowują urządzenia zewnętrzne, takie jak USB, HDMI, audio jack. W przypadku błędów pojawiają się sugestie naprowadzające, tłumaczące konsekwencje błędnego podłączenia.
- **Symulacja działania komputera:** Uczniowie obserwują działanie klasycznego komputera na podstawie wykonywania prostych programów (np. obliczenia) i mogą śledzić przepływ informacji między pamięcią a procesorem. Symulacja działania komputera kwantowego jest dostępna na poziomie master, dostarczając zaawansowanego wglądu w nowoczesne technologie.

Mechanika materiału

Elastyczność eksploracji:

- Uczeń może dowolnie wybierać ćwiczenia z menu głównego. Sekcje i poziomy (np. junior i senior) są niezależne, co pozwala na swobodną eksplorację bez konieczności przechodzenia przez wszystkie wcześniejsze etapy.
- Możliwość zapisywania postępów oraz powrotu do konkretnego etapu ćwiczenia.

Realistyczne środowisko VR:

- Laboratorium wirtualne odwzorowane jako pracownia komputerowa z realistycznym układem sprzętu i narzędzi.
- Widok w pierwszej osobie umożliwiający interakcję z obiektami za pomocą kontrolerów VR lub myszy i klawiatury w trybie standardowym.
- Obraz z trybu VR może być transmitowany na monitor lub projektor w czasie rzeczywistym.

Proces montażu i konfiguracji:

- Uczeń wybiera komponenty komputera (np. procesor, pamięć RAM, dysk SSD) i montuje je na płycie głównej. System automatycznie identyfikuje błędy, np.:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- nieprawidłowy dobór komponentów lub nieprawidłowy montaż (np. procesor niekompatybilny z gniazdem, brak pasty termoprzewodzącej itp.).
- błędne podłączenie kabli (np. brak podłączenia zasilacza do karty graficznej).
- Interaktywne odpowiedzi i wizualizacje pomagają uczniowi poprawnie złożyć urządzenie.

Wizualizacja procesów:

- **Praca procesora i magistrali danych:** animacje przedstawiające przepływ danych w spowolnionym tempie.
- **Zasady chłodzenia:** wizualizacja ciepła generowanego przez podzespoły oraz działania systemów chłodzenia (np. wentylatory, chłodzenie cieczą).
- **Diagnostyka:** symulacja pracy systemu BIOS/UEFI, pozwalająca na przeprowadzenie konfiguracji sprzętowej.

Ćwiczenia diagnostyczne:

- Rozwiązywanie typowych problemów informatycznych, np. komputer nie uruchamia się, system nie rozpoznaje pamięci RAM.
- Scenariusze awarii, w których użytkownik musi zidentyfikować i usunąć usterki.
- Użytkownik może przeprowadzać symulację diagnostyki sprzętowej, analizować problemy i podejmować działania naprawcze.

System błędów i informacji zwrotnej:

- Każda interakcja, która prowadzi do błędu, wyświetla szczegółowe objaśnienie, wskazując przyczynę oraz konsekwencje.
- Po ukończeniu ćwiczenia system dostarcza informację zwrotną, oceniając poprawność działań.
- System błędów działa w dwóch trybach:
  - **tryb edukacyjny:** błędy są natychmiastowo sygnalizowane, a system podaje wyjaśnienie i wskazuje poprawną akcję.
  - **tryb wyzwań:** uczeń musi samodzielnie zidentyfikować błędy, bez automatycznych wskazówek.

Symulacja działania komputera:

- Symulacja pozwala na interaktywne testowanie różnych konfiguracji sprzętowych. Uczeń może:
  - modyfikować parametry podzespołów i obserwować wpływ na wydajność
  - symulować błędne konfiguracje i sprawdzać ich konsekwencje.
- **Komputer kwantowy:**
  - komputer kwantowy jest przedstawiony w formie wizualizacji działania qubitów, z możliwością prostych interakcji (np. wybór bramek logicznych)
  - symulacja komputera kwantowego pozwala użytkownikowi na podstawową manipulację qubitami poprzez wybór operacji na bramkach logicznych.

Tryb edukacyjny i wyzwania:

- Tryb edukacyjny: uczeń uczy się krok po kroku w środowisku z podpowiedziami
- Tryb wyzwań: uczeń samodzielnie rozwiązuje problem bez wskazówek, na czas lub z ograniczonymi zasobami.

Symboliczny upływ czasu: dla procesów trudnych do zaobserwowania w rzeczywistości (np. cykle pracy procesora, działanie magistrali danych) zastosowano spowolnioną wizualizację, aby

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

uczniowie mogli lepiej zrozumieć działanie systemów komputerowych.

Interaktywne moduły dydaktyczne:

- Moduł poświęcony bezpieczeństwu sprzętu (np. ochrona przed elektrycznością statyczną).
- Wizualizacje i symulacje procesów wewnętrznych komputera (np. zarządzanie pamięcią w systemach operacyjnych).

Grafika

Realistyczne odwzorowanie komponentów komputera:

- Wszystkie elementy, takie jak procesor, pamięć RAM, karta graficzna, zasilacz, płyta główna, czy system chłodzenia, są przedstawione w formie szczegółowych modeli 3D.
- Możliwość obracania, przybliżania i oddalania każdego komponentu w celu szczegółowego zapoznania się z jego strukturą i funkcją.
- Elementy oznaczone etykietami z nazwami i specyfikacją, widocznymi po najechaniu na dany komponent.

Etap I: Montaż wnętrza komputera:

- **Widok płyty głównej:** realistyczny model płyty głównej z widocznymi gniazdami (np. procesora, pamięci RAM, PCIe) oraz połączeniami.
- Każdy etap montażu jest wizualizowany – użytkownik widzi, jak elementy fizycznie łączą się z płytą główną.
- Symulacja narzędzi montażowych (np. śrubokrętów), które użytkownik obsługuje w VR lub za pomocą myszki w trybie standardowym.

Etap II: Podłączanie urządzeń zewnętrznych:

- **Widok obudowy komputera:** interaktywna obudowa z portami zewnętrznymi (USB, HDMI, DisplayPort, Ethernet).
- Możliwość manipulacji kablami – użytkownik samodzielnie podłącza urządzenia zewnętrzne, takie jak monitor, mysz, klawiatura, i zasilanie.
- Opcja "X-Ray" – przezroczysty widok obudowy, pokazujący przebieg kabli i wewnętrzne połączenia.

Etap III: Wizualizacja działania komputera:

- **Przepływ danych:** animacje przedstawiające dane przemieszczające się przez procesor, pamięć RAM, magistrale danych i kartę graficzną.
- **Sterowanie sprzętowe:** symulacja sygnałów na płycie głównej, pokazująca, jak współdziałają komponenty.
- **Efekty termiczne:** wizualizacja generowania ciepła przez komponenty oraz działania systemu chłodzenia (np. przepływ powietrza, chłodzenie cieczą).

Estetyka i przejrzystość:

- Styl graficzny realistyczny, z intuicyjną kolorystyką, podkreślającą kluczowe elementy (np. aktywne komponenty, ścieżki danych, źródła ciepła).
- Zastosowanie przezroczystości i podświetlenia w celu lepszej widoczności elementów i połączeń.

Interaktywne przestrzenie laboratoryjne:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- **Laboratorium w VR:** użytkownik może swobodnie poruszać się po wirtualnym laboratorium, które odzwierciedla nowoczesną pracownię informatyczną.
- **Obszar pracy:** wirtualny stół roboczy, na którym montuje się komputer i przeprowadza diagnostykę.
- **Otoczenie:** pomieszczenie wyposażone w szafki z komponentami, narzędziami i ekranami prezentującymi informacje edukacyjne.

Symulacja awarii: animacje ukazujące skutki błędnego montażu (np. brak zasilania, brak wykrycia urządzenia), wizualnie podkreślające obszary problemowe.

Przykład struktury materiału

Układ modułów tematycznych

Menu główne przedstawiające trzy główne sekcje:

- **montaż wnętrza komputera** – wybór i montaż komponentów na płycie głównej.
  - **podłączanie urządzeń zewnętrznych** – nauka prawidłowego łączenia urządzeń peryferyjnych z komputerem.
  - **wizualizacja przepływu danych i działania komputera** – symulacje działania komponentów i przepływu danych.
- Moduły oznaczone ikonami i kolorystyką ułatwiającą szybkie rozpoznanie tematyki (np. ikona płyty głównej, urządzeń zewnętrznych, ścieżek danych).

Opcje personalizacji przez nauczyciela

- **Dostosowanie dostępnych etapów:** możliwość włączania lub pomijania wybranych sekcji, np. tylko montaż wnętrza komputera.
- **Dodawanie wskazówek:** opcja tworzenia dodatkowych podpowiedzi dla uczniów, np. dotyczących wybranych komponentów lub typowych błędów.
- **Zarządzanie poziomem trudności:** ustawianie poziomu podstawowego (bardziej kierowanego) lub zaawansowanego (z większą swobodą użytkownika). Nauczyciel może:
  - dostosować poziom trudności (włączenie/wyłączenie podpowiedzi)
  - określić zakres dostępnych komponentów, np. ograniczyć wybór do konkretnej generacji procesorów.

Nawigacja między etapami

- **Intuicyjne poruszanie się po materiale:** możliwość powrotu do ekranu głównego w dowolnym momencie
- **Przeskakiwanie między sekcjami:** użytkownik może rozpocząć dowolny etap bez konieczności ukończenia wcześniejszych modułów
- **Status postępu:** wizualizacja, które moduły zostały już ukończone (np. za pomocą zielonych znaczników).

Interfejs użytkownika

- **Ekran główny:** centralny hub, umożliwiający wybór modułów, dostęp do notatek, sekcji pomocy i ustawień personalizacyjnych
- **Dynamiczne podpowiedzi:** podświetlenia wskazujące kluczowe elementy do interakcji
- **Wskaźnik aktywności:** pasek postępu informujący o stopniu zaawansowania w danym module.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Dostosowanie do VR i trybu standardowego

- **W trybie VR:** menu główne dostępne jako interaktywny ekran w laboratorium, z opcją wyboru modułów za pomocą kontrolerów ruchu
- **W trybie standardowym:** menu główne wyświetlane w formie klasycznego interfejsu graficznego obsługiwanego myszą i klawiaturą.

Podgląd efektów pracy: po ukończeniu modułu użytkownik ma dostęp do symulacji i wizualizacji działania komputera, które są zapisywane w dzienniku postępów.

Przykładowe inspiracje

Symulatory montażu i wizualizacji:

- **PC Building Simulator** : idealny wzór do odwzorowania procesu składania komputera krok po kroku; oferuje intuicyjny interfejs oraz realistyczne modele komponentów, które można wykorzystać jako inspirację dla mechaniki montażu.
- **Cisco Packet Tracer**: przykład efektywnej wizualizacji przepływu danych w sieciach komputerowych, który może być przystosowany do przedstawienia przepływu danych wewnątrz komputera.
- **Turing Tumble**: fizyczna symulacja działania logicznych obwodów, inspirująca dla wizualizacji procesów wewnętrznych komputerów w zrozumiały sposób.

Materiały edukacyjne i platformy:

- **Khan Academy – Informatyka**: proste i skuteczne sposoby wizualizacji złożonych procesów, jak działanie procesorów czy pamięci.
- **iFixit** : interaktywne i szczegółowe instrukcje montażu, które mogą pomóc w opracowaniu realistycznych modeli i etapów montażu.

Wizualizacje technologiczne:

- **NVIDIA Omniverse** : narzędzie umożliwiające wizualizację przepływu danych w czasie rzeczywistym. Można z niego czerpać inspiracje dla przedstawienia cykli pracy procesora w zwolnieniu.
- **Blender (Cycles)** : narzędzie do realistycznych renderów 3D, które może być inspiracją dla oprawy wizualnej płyty głównej oraz wnętrza komputera.

Design i interfejs:

- **Unity Learn** : przykłady gier edukacyjnych i symulacji o intuicyjnym interfejsie, które mogą służyć jako wzór dla nawigacji i interakcji w VR.
- **Google Tilt Brush** : prostota interfejsu VR, która może być inspiracją dla intuicyjnych narzędzi do montażu wirtualnej przestrzeni.

Przykłady optymalizacji budżetu:

- **Labster VR** : symulatory laboratoryjne, które dobrze łączą funkcjonalność edukacyjną z ograniczonym budżetem, zachowując immersję i jakość.
- **Tinkercad** : przykład prostego, ale efektywnego środowiska edukacyjnego, które pokazuje, jak można stworzyć zaawansowane narzędzia w przystępny sposób.
- **Reużywalność elementów** : modele komponentów, takie jak procesor, pamięć RAM czy

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- płyta główna, powinny być wykorzystywane wielokrotnie w różnych etapach.
- **Uproszczenie tekstur** : zastosowanie tekstur wysokiej jakości tylko dla kluczowych elementów.
- **Gotowe biblioteki 3D**: wykorzystanie istniejących zasobów 3D z licencją edukacyjną.

4. Wymagania WCAG

Opis dostosowania materiału celem spełnienia standardu WCAG

Zaawansowany e-materiał musi uwzględniać założenia uniwersalnego projektowania w edukacji (UDL) oraz być zgodne ze standardami dostępności cyfrowej WCAG 2.2. na poziomie AA, standardem ATAG 2.0 i zapisami Ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych z dnia 4 kwietnia 2019 roku. Powinno też uwzględniać dobre praktyki, stosowane w celu zapewnienia wysokiej jakości dostępnych cyfrowo materiałów edukacyjnych.

Użytkownik ze szczególnymi potrzebami, korzystający z przygotowanego zaawansowanego e-materiału multimedialnego, powinien korzystać z mechaniki materiału (menu nawigacyjnego) w taki sam sposób, jak wszyscy użytkownicy. Należy przygotować menu, w którym wybiera on dostosowania materiału do swoich potrzeb. W ramach wybranych dostosowań multimedialnego materiału użytkownik powinien korzystać ze wszystkich zaprojektowanych funkcjonalności. Zaawansowany e-materiał powinien spełniać kryteria dostępu dla technologii dotykowych (np. ekranów dotykowych), dostępności z poziomu klawiatury czy za pomocą zewnętrznych urządzeń wejściowych (np. mysz powiększona), technologii asystujących (np. czytniki ekranu).

Zaawansowany e-materiał powinien spełniać następujące kryteria:

1. umożliwiać użytkownikowi z różnymi potrzebami korzystającemu z ułatwień dostępu na wszystkich poziomach i etapach materiału;
2. posiadać instrukcję dla użytkowników z różnymi potrzebami, zawierającą informacje o sposobie korzystania z ułatwień dostępu i mechanizmach poruszania się po menu;
3. posiadać rozwiązania z zakresu dostępności, które pozwalają uniknąć QTE lub działań związanych z łączeniem przycisków (uwzględnia ustawienie pozwalające je uprościć lub pominąć/wyłączyć);
4. umożliwiać korzystanie z wirtualnej klawiatury ekranowej, którą można sterować za pomocą myszy lub technologii wspomagających, takich jak wzrok lub przełącznik;
5. wszystkie treści w materiale powinny być przedstawione za pomocą tzw. prostego języka;
6. użytkownik przed skorzystaniem z zaawansowanego e-materiału powinien zapoznać się tutorialiem objaśniającym, jak korzystać z ułatwień dostępu;
7. mieć możliwość korzystania z pomocy w sytuacjach potencjalnie trudnych, związanych z poruszaniem się po materiale;
8. mechanika zaawansowanego e-materiału powinna pozwalać na dostęp do wszystkich obszarów interfejsu użytkownika;
9. zaawansowany e-materiał powinien być dostępny za pomocą technologii asystujących, m.in. czytników ekranu, oprogramowania asystującego w technologiach mobilnych.

Jeżeli w materiale będą występowały treści nieinterpretowalne, wykonawca zobowiązany jest zapewnić alternatywę wchodzącą w e-materiał i stanowiącą integralną całość zaawansowanego e-materiału. Bez konsultacji z ekspertami ORE nie dopuszcza się tworzenia alternatywnego (równoległego rozwiązania) dedykowanego osobom z różnymi potrzebami.

W przypadku specyficznego typu aplikacji jaką jest VR dopuszcza się możliwość zaproponowania alternatywnego rozwiązania, które nie wymaga zakładania okularów i uwzględnia wszystkie typy niepełnosprawności. Możliwe jest np. przygotowanie rozwiązania opartego o aplikację dźwiękową

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

dla niewidomych, aplikację graficzną i dźwiękową dostosowaną dla słabowidzących lub inną uwzględniającą zaburzenia neurologiczne.

Zaawansowany e-materiał musi uwzględniać między innymi potrzeby osób:

- z ograniczeniami wzroku,
- z ograniczeniami słuchu,
- z ograniczeniami ruchu rąk i mobilności,
- z ograniczeniami możliwości poznawczych (związanymi z np. pamięcią, przetwarzaniem informacji, dysleksją),
- z zaburzeniami neurorozwojowymi i psychicznymi (np. spektrum autyzmu, ADHD, stanami lękowymi, epilepsją),
- z zaburzeniami mowy,
- korzystających z czytników ekranu.

Podczas projektowania e-materiału należy uwzględniać różne potrzeby i możliwości użytkowników ze względu na:

Ograniczenia wzroku:

- stosowanie dobrze kontrastujących kolorów, czytelnych rozmiarów i typów fontów, możliwość zmiany i indywidualnego dopasowania przez użytkownika tych elementów;
- stosowanie zawsze widocznego fokusa (przynajmniej częściowo);
- używanie kombinacji koloru, kształtów i tekstu, niestosowanie znaczenia tylko kolorem;
- umieszczanie przycisków i powiadomień w kontekście;
- stosowanie odpowiedniej wielkości, kolorów i rozmieszczenia elementów interfejsu;
- umożliwienie zmiany kolorów dla osób będących daltonistami;
- umożliwienie zmiany wielkości elementów interfejsu;
- używanie dźwięku przestrzennego i rozróżnialnych dźwięków, różnych w zależności od zdarzeń;
- umożliwienie wyboru wyglądu kursora/celownika, zmiany kształtu, wielkości, koloru, jeśli projektowana mapa interaktywna zakłada bardzo dużo obiektów;
- wyświetlanie istotnych informacji w centrum, na linii wzroku lub możliwość powiększania całości, poszczególnych elementów mapy interaktywnej;
- nawigacja i sterowanie za pomocą klawiatury;
- stosowanie tekstów alternatywnych lub audiodeskrypcji do grafik;
- elementy materiału powinny być duże i łatwe do odróżnienia oraz oddalone od siebie;
- dodanie opisów alternatywnych do obrazów i innych elementów wizualnych, które opisują treści lub funkcje;
- stosowanie dużego kontrastu między istotnymi elementami w materiale;
- użytkownicy niewidomi powinni móc skorzystać z każdej funkcjonalności materiału z poziomu klawiatury.

Ograniczenia słuchu:

- stosowanie prostego języka, niestosowanie figur stylistycznych i idiomów;
- zapewnienie alternatywy tekstowej każdej kluczowej informacji dźwiękowej;
- dodanie napisów i transkrypcji do treści audio i wideo;
- możliwość modyfikacji napisów, zmiana rozmiaru/koloru oraz ich włączania i wyłączania zanim pojawi się dźwięk;
- stosowanie napisów rozszerzonych informujących o dodatkowych dźwiękach i nastroju oraz postaci mówiących;
- stosowanie prostych logicznych i spójnych układów treści;
- zapewnienie możliwości osobnej regulacji dźwięku dla różnych elementów multimedialnych w mapie interaktywnej;
- zastosowanie przełącznika dźwięku mono/stereo w materiałach filmowych i audio (jeśli takie się pojawiają w zaawansowanym materiale).

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ograniczenia ruchu rąk i mobilności:

- umożliwienie w menu materiału ustawienia dużych obszarów klikalnych;
- projektowanie obsługi za pomocą klawiatury i mowy;
- unikanie tworzenia dynamicznych treści, wymagających dużego ruchu myszy;
- nieograniczanie czasu otwarcia okien, wykonania zadań;
- zapewnienie alternatywy dla akcji, wymagających równoczesnych czynności (np. klik zamiast przeciągnij i upuść);
- zapewnienie sterowania przy użyciu prostych kontrolerów.
- unikanie stosowania bardzo precyzyjnych ruchów.

Ograniczenia poznawcze oraz zaburzenia neurorozwojowe i psychiczne:

- używanie prostych, stonowanych barw;
- używanie prostego języka, bez stosowania figur stylistycznych i idiomów;
- używanie krótkich zdań i punktowania;
- używanie wyjaśnienia skrótów;
- tworzenie opisowych przycisków;
- budowanie prostych i spójnych układów treści;
- wyrównanie tekstów do lewej i zachowanie spójnego układu;
- niestosowanie dużych bloków ciężkiego tekstu;
- niestosowanie podkreślania słów, niepochylania tekstu i pisanie wielkimi literami;
- umożliwienie zmiany kontrastu pomiędzy tłem a tekstem;
- niestosowanie ograniczenia czasowego na wykonanie zadania;
- niestosowanie presji czasowej lub związanej z możliwością wykonania tylko jednej próby wykonania zadania.

Ograniczenia związane z korzystaniem z czytników ekranów:

- opisywanie obrazów, stosownie transkrypcji, audiodeskrypcji;
- nieumieszczanie informacji tylko na obrazie lub wideo;
- nadawanie struktury treści i nieoznaczanie jej tylko rozmiarem i rozmieszczeniem tekstu;
- stosowanie liniowego logicznego układu;
- umożliwienie sterowania za pomocą klawiatury;
- tworzenie opisowych łączy.

Powyższe wytyczne są jedynie przykładami potrzeb, jakie powinny zostać spełnione przy projektowaniu zaawansowanego e-materiału. Beneficjent konkursowy powinien zapewnić możliwie największą dostępność dla osób z różnymi potrzebami. Rozwiązania związane z zapewnieniem dostępności osobom z różnymi potrzebami Beneficjent konkursowy powinien konsultować z ekspertami ORE na poszczególnych etapach realizacji projektu konkursowego.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

5. Wymagania funkcjonalne i techniczne

Kluczowe warunki funkcjonalne dla Wykonawców

Aplikacja musi spełniać wymagania określone w dokumencie „Ogólne wymagania funkcjonalne i techniczne dla e-materiałów”.

Realistyczna symulacja składania komputera:

- **Interaktywność:** użytkownik musi mieć możliwość wyboru, obracania i umieszczania komponentów na płycie głównej w odpowiednich slotach.
- **System podpowiedzi:** w przypadku błędnego wyboru lub montażu, system wyświetla komunikaty z wyjaśnieniem błędu i jego konsekwencji.
- **Potwierdzenie działań:** każda prawidłowo wykonana akcja powinna być wizualnie potwierdzana (np. animacja poprawnego umieszczenia komponentu).

Wielopoziomowy system ćwiczeń:

- **Poziomy trudności:** różnią się stopniem złożoności ćwiczeń.
- **Samodzielny wybór modułów:** użytkownik może rozpocząć dowolny moduł bez konieczności przechodzenia przez wcześniejsze etapy.
- **Swobodna eksploracja:** menu umożliwia szybki dostęp do wszystkich modułów tematycznych.

Symulacja procesów:

- **Przepływ danych:** wizualizacja przepływu danych między komponentami w zwolnionym tempie.
- **Cykl pracy procesora:** realistyczna symulacja cykli pracy procesora w spowolnieniu, z wyjaśnieniem działania każdego etapu.
- **Podłączanie urządzeń:** interaktywne ćwiczenia polegające na podłączaniu urządzeń zewnętrznych (np. monitor, klawiatura, mysz).

Personalizacja przez nauczyciela:

- **Wybór modułów:** możliwość włączenia lub wyłączenia określonych ćwiczeń i etapów.
- **Dodawanie wskazówek:** nauczyciel może wprowadzać własne podpowiedzi i wskazówki dla uczniów.
- **Konfiguracja poziomów:** opcja ustawienia poziomu trudności oraz dostępnych narzędzi.

System wsparcia i informacji zwrotnej:

- **Wirtualny asystent:** dostarcza wskazówek na każdym etapie ćwiczenia oraz sygnalizuje błędy.
- **Rejestracja postępów:** program zapisuje postępy ucznia i umożliwia powrót do przerwane ćwiczenia.
- **Ocena wyników:** system ocenia poprawność wykonania zadania, podając szczegółową informację zwrotną.
- **System oceniania obejmuje:**
  - punktację za poprawność wykonania zadania
  - odznaki za określone osiągnięcia (np. „Perfekcyjna konfiguracja BIOS-u”).

Bezpieczeństwo i ochrona komponentów:

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

- **Symulacja uszkodzeń:** w przypadku niewłaściwego montażu system wyświetla ostrzeżenia o możliwych uszkodzeniach komponentów
- **Procedury bezpieczeństwa:** ćwiczenia uwzględniają zasady pracy z urządzeniami elektrycznymi.

Dostępność i intuicyjna nawigacja:

- **Menu główne:** intuicyjny układ umożliwiający łatwą nawigację między modułami.
- **Wsparcie językowe:** domyślnym językiem jest polski, z opcją przełączania na inne języki (np. angielski).

Biblioteka komponentów:

- **Modele komponentów:** realistyczne modele procesorów, pamięci RAM, kart graficznych i innych elementów.
- **Opis funkcji:** każdy komponent posiada szczegółowy opis funkcji i zastosowań.

Kluczowe warunki techniczne dla Wykonawców

Aplikacja musi spełniać wymagania określone w dokumencie „Ogólne wymagania funkcjonalne i techniczne dla e-materiałów”.

System wizualizacji procesów:

- Spowolnienie procesów: wizualizacja cykli pracy procesora, przepływu danych oraz operacji logicznych w spowolnionym tempie, aby uczniowie mogli je zrozumieć.
- Animacje w czasie rzeczywistym: przedstawienie działania komponentów, takich jak procesor, pamięć RAM czy magistrale, w interaktywny sposób.

Personalizacja i konfiguracja:

- Opcje dla nauczyciela: możliwość konfiguracji poziomów trudności, włączania lub wyłączania określonych modułów oraz dodawania niestandardowych odpowiedzi.
- Biblioteka komponentów: system musi umożliwiać nauczycielowi dodawanie nowych komponentów i scenariuszy ćwiczeń.

Mechanika VR i ergonomia użytkowania:

- Teleportacja i granice przestrzeni: użytkownik w trybie VR może poruszać się swobodnie lub korzystać z teleportacji, w zależności od ustawień. System musi ostrzegać o zbliżaniu się do fizycznych granic strefy VR.
- Domyślnym trybem poruszania się jest teleportacja. Swobodne przemieszczanie może być włączone w ustawieniach użytkownika, jeśli przestrzeń fizyczna na to pozwala.

Scenariusze edukacyjne:

- Intuicyjny interfejs: wszystkie funkcje muszą być dostępne w sposób intuicyjny, z czytelnymi menu i ikonami.
- Tryby edukacyjne: wersje materiałów muszą uwzględniać różne poziomy zaawansowania, co wymaga elastyczności w realizacji scenariuszy.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

